

Advies

**Algemene Raad i.s.m. Sectorraad Kunsten
en Erfgoed en Sociaal-Cultureel Werk
23 juni 2021**

Advies over het experimenteel reglement Innovatie Mechanisme

De SARC werd - conform de mogelijkheid voorzien in punt 3.1.5 van de Omzendbrief VR 2019/11 “Beleids- en regelgevingsprocessen” - op 9 juni 2021 namens Vlaams minister van Cultuur Jan Jambon om spoedadvies gevraagd over het experimenteel reglement Innovatie Mechanisme. Deze nieuwe eenmalige subsidiestroom kadert binnen de projecten op korte termijn die door de Taskforce Cultuur naar voor worden geschoven. Het Innovatie Mechanisme wil samen met andere projecten op korte termijn ervoor zorgen dat de cultuursector de covid-19-pandemie in 2021 verder kan overbruggen.

De Algemene Raad mocht tijdens zijn plenaire vergadering van 11 juni 2021 raadgever Kunsten Bart De Vos (kabinet Jambon) en Rita De Graeve van het Departement CJM verwelkomen om toelichting te geven bij het reglement. De Algemene Raad behandelde de adviesvraag op dezelfde vergadering waar ook leden van de sectorraad Kunsten en Erfgoed en Sociaal Cultureel Werk aan deelnamen. De SARC finaliseerde het advies via schriftelijke procedure.

Advies

De SARC beoordeelt dit initiatief in eerste instantie als positief. De snelle en gerichte actie wijst op het besef van de urgentie om de sector doorheen de crisissituatie te loodsen: naast noodzakelijke noodmaatregelen is er immers ook behoefte aan investeren in de toekomst. Dit innovatiemechanisme wil hieraan tegemoet komen. De SARC plaatst echter nog een aantal kritische kanttekeningen bij dit initiatief:

- Het is onvoldoende duidelijk welke visie of welk kader ten grondslag ligt aan dit initiatief. Als argumentatie voor het nog niet beschikken over een uitgewerkte visie wordt de eenmaligheid en de korte doorlooptijd van deze financiële stimulans aangehaald (conceptfase, testfase en controlefase beslaan slechts zes maanden), maar dit neemt niet weg dat het voor de sector helder moet zijn wat de finaliteit

is en op welke basispremises dit gestoeld is. De Raad stelt daarom de vraag naar een meer onderbouwde contextualisering en begripsafbakening (businessmodellen, innovatie, eco-systeem,...) gebaseerd op een minimale consultatie van en reflectie met de belanghebbenden.

- De Raad merkt op dat de hantering van de NACE-BEL codes als toekenningsvoorwaarde minstens twee beperkingen met zich meebrengt:
  - o Ten aanzien van diensten of organisaties die onder de gemeentelijke besturen ressorteren en geen eigen rechtspersoon hebben: in het bijzonder collectiebeherende cultureel-erfgoedorganisaties (musea, archieven, erfgoedbibliotheken) met een kwaliteitslabel of een regionale indeling, maar ook cultuur- en gemeenschapscentra en bibliotheken worden daardoor uitgesloten. Deze organisaties maken een aanzienlijk deel uit van het culturele ecosysteem en kunnen in die zin een cruciale rol spelen. De Raad betreurt het dat deze spelers voor deze maatregel uitgesloten zijn;
  - o De vaak voorkomende discrepantie tussen de toegekende activiteitencode en de werkelijk uitgevoerde activiteiten brengt met zich mee dat de definitie van de populatie per definitie onjuist is. Onder meer uit onderzoek blijkt dat er een grote mate aan variabiliteit van activiteit bestaat binnen het universum van organisaties dat onder een welbepaalde NACE-BEL activiteitenomenclatuur valt. Er is bij de administratie ook herhaaldelijk gewezen op de inconsistenties en de hiaten in deze lijst, o.m. vanuit het sociaal-cultureel werk en de amateurkunsten. Zo vallen bvb. sociaal-culturele organisaties die rond duurzaamheid bezig zijn, onder milieu, enz...¹.

- De Raad vraagt bijzondere aandacht voor volledige transparantie over de toekenningsvoorwaarden zodat de doelgroep maximale toegang heeft tot deze steun, in het bijzonder de meest kwetsbaren. Om die reden draagt een soepel en eenduidig mechanisme de voorkeur, met een minimale administratieve last. De Raad pleit ervoor om voor de potentiële individueel begunstigden de bestaande informatiekanaalen maximaal te exploreren (vb. interimkantoren) en eenvoudige aanvraagformulieren ter beschikking te stellen. Ook het overwegend economisch taalgebruik dient zo toegankelijk en helder mogelijk te zijn.

- Naast deze vorm van (beperkte en kortlopende) ondersteuning pleit de Raad ook voor het verder openstellen van VLAIO- steunmechanismen voor de brede culturele sector.

- De Raad pleit voor de mogelijke verduurzaming - na evaluatie - van dit ondersteuningsmechanisme: het 'train de trainer' initiatief komt ten dele tegemoet aan deze behoefte maar is vooralsnog onvoldoende. Cultuurloket krijgt een

---

¹ In eerdere adviezen over de noodmaatregelen werden deze tekortkomingen ook reeds aangestipt, naast nog een aantal andere die ook nu nog gelden. Zie o.m.: [20200626 Advies Noodfonds Cultuur.pdf \(cism.be\)](#) en [20200929 Advies culturele activiteitenpremie.pdf \(cism.be\)](#)

belangrijke rol in de ondersteuning en uitrol van deze nieuwe maatregel. Het lijkt er sterk op dat Cultuurloket steeds meer taken krijgt voor het stimuleren van ondernemerschap. Er dreigt volgens de Raad een overbevraging. Daarom is het aangewezen om ook andere intermediaire organisaties, zoals de sectorale steunpunten, te betrekken in de begeleiding van dit ondersteuningsmechanisme. Bovendien blijkt uit ervaringen bvb. in Nederland, dat een zelfevaluatietool pas echt goed kan werken wanneer deze degelijk begeleid wordt. Dit pleit des te meer voor een bredere betrokkenheid bij de uitrol ervan.

- Grote organisaties zijn eveneens een belangrijke motor voor innovatie. Zij worden weliswaar ten voordele van de kleinere initiatieven of individuen uitgesloten van deze subsidiemogelijkheid (in ieder geval in een eerste ronde) – een verdedigbare keuze gelet op het relatief beperkte en tijdelijke budget- maar de Raad vindt het desalniettemin raadzaam ook voor hen in de toekomst meer of andere stimuleringsinstrumenten te voorzien om op innovatie in de brede zin in te zetten.
- De Raad kijkt uit naar de aangekondigde nota van de Task Force Cultuur over cultuur na corona, zodat instrumenten als deze in een ruimer kader en in samenhang met andere beleidsinitiatieven in het kader van relancebeleid kunnen geëvalueerd worden.

Namens de Algemene Raad, de sectorraad Sociaal-Cultureel Werk en de sectorraad
Kunsten en Erfgoed

Annick Schramme, algemeen voorzitter
Bart Demuyt, voorzitter
Frie De Greef, voorzitter
Bart Dierick, algemeen secretaris